

Paavo Kettunen

Käytännöllisen teologian professori

Karjalan teologisen seuran (KTS) puheenjohtaja

KIRKKO MYRSKYN SILMÄSSÄ -symposiumin päätös 26.2.2014 klo 14.30

Hyvät kuulijat!

Tämä symposium alkaa olla päättämistä vaille valmis. En yritä tehdä mitään yhteenvetoa. Tyydyn viittaamaan muutamaan näkökulmaan. Toivon ensinnäkin, että se tutkimuksellinen ja asiantuntijatieto, jota symposiumissa on jaettu, auttaisi jäsentämään kirkkoon tässä ajassa liittyviä ilmiöitä. Kun kirkkoa on täällä aamupäivällä verrattu kompostiin, jospa symposium voisi olla kuin kompostin pöyhintää!

Median teologinen lukutaito?

Useassa yhteydessä viitattiin eilen median rooliin kirkkoon liittyvissä kysymyksissä. On varmasti totta, että monille kuva kirkosta muodostuu tiedotusvälineiden kautta. Jos kirkko on myrskyn kourissa, on tiedotusmaailma tällä hetkellä vieläkin suuremmissa murroksessa ja myrskyssä.

Teologisessa symposiumissa on paikallaan kiinnittää huomiota siihen, että kirkkoon liittyvän tiedottamisen olisi otettava todesta tutkimuksellinen tieto. Tätä voi edellyttää yhtä hyvin ns. sekulaarilta tiedotukselta, mutta ennen kaikkea kirkon omalta tiedotukselta. On myös eettisesti hyvin ongelmallista, jos kirkon tiedotuksesta katoaa teologiseen ja uskonnolliseen asiantuntemukseen perustuva kriittinen asioiden tarkastelu. On suorastaan noloa, jos kirkkoa koskevia vaikeita asioita ratkotaan Ajankohtaisissa kakkosissa ja MOT:ssa, mutta kirkon sisältä puuttuu teologinen ja uskonnollinen arviointikyky ja rohkeus konfrontoida näitä kysymyksiä.

Kysymys on myös siitä, korostetaanko tiedottajien ja toimittajien valinnoissa enemmän tiedottamisen välineiden vai tiedottamisen substanssin hallintaa. Käytännössä tämä konkretisoituu esimerkiksi siinä, missä määrin valinnoissa painotetaan teologista asiantuntemusta ja uskonnollista lukutaitoa. On paljon uskonnollista hömppää, joka vaatisi myös teologista analyysia.

On toimituksia, joissa ei ole yhtään teologisen koulutuksen saanutta tai uskonnollisiin kysymyksiin perehtynyttä henkilöä. Silloin ei ole ihme, jos uskonnollisista kysymyksistä vaietaan tai niistä kerrotaan tavalla, jonka totuusarvo on kyseenalainen. Jos tällaista lukutaitoa ja arviointikykyä ei ole, voi julkisuuteen tulla uutisia, joilla ei tutkimuksellisten faktojen kanssa ole kovinkaan paljon tekemistä. Kyseenalaisia tietoja välitetään faktoina.

Mikäli toimituksissa ei ole uskonnollisten kysymysten sisällöllistä osaamista, seuraukset voivat siis olla kahdenlaisia. Yhtenä vaihtoehtona on, ettei kirkollisista ja teologisista asioista rohjeta juurikaan kirjoittaa, jottei tehtäisi virheitä. Kysymys ei välttämättä ole ainakaan aina asian vähättelystä. Kysymys voi olla myös arkuudesta uskonnollisia kysymyksiä kohtaan. Arkuus voi johtaa vaikeneman monia kiinnostavista kysymyksistä. Toisena vaihtoehtona on, että ulkoa päin tulevat tiedotteet me-

nevät läpi riippumatta niiden totuusarvosta. Tällöin tiedotusväline voi jopa joutua kyseenalaisen tiedon välittämisen välikappaleeksi.

Kun uskonto on osa meidän kulttuuriamme – ja osa monikulttuuristuvaa Suomea – olisi välttämätöntä, että media auttaisi jäsentämään maailmaa myös sen uskonnollisesta horisontista käsin.

Uskonnollisen viestinnän eräs piirre on, että se on hyvin usein vain ja ainoastaan tapahtumatiedotusta. Tällöin tapahtuman substanssi voi jäädä kokonaan sanoittamatta eikä sitä kytketä ihmisten elämään eikä kirkon sanomaan. Sen enempää kirkon sanoma kuin teologiakaan ei kuitenkaan ole vain tapahtumista kertomista. Se on myös asioiden ja ilmiöiden taustoittamista ja elämän ilmiöihin teologista analysointia. Uskonto tai kirkon kysymykset eivät ole vain hartauden harjoittamista. Niissä on koko ajan mukana myös aikuisen ihmisen älyllinen pohdinta. Juuri tällaisissa asioissa korostuu teologinen ja kirkollinen kompetenssi.

Hyvät kuulijat!

Haluan lopuksi kiittää kaikkia symposiumiin osallistuneita. Kiitos teille, jotka rakensitte symposiumia puheenvuoroillanne. Kiitos teille, jotka rakensitte sitä olemalla käyttämättä puheenvuoroja, olemalla läsnä. Kiitokset myös monille opiskelijoille, jotka huolehditte erilaisista käytännön järjestelyistä.

Karjalan teologisen seuran puheenjohtaja vaihtuu

Tässä yhteydessä haluan kiittää myös pitkäaikaisemmasta yhteistyöstä. Erityisesti haluan kiittää Kuopion ja Mikkelin hiippakuntia ja Joensuun seurakuntayhtymää. Olen ollut Karjalan teologisen seuran puheenjohtajana seuran perustamisesta, vuodesta 2003 alkaen. Tämä aika on ollut innostavaa ja kiinnostavaa. Olemme monien yhteistyötahojen kanssa luoneet symposiumperinteen – joka toinen vuosi helmikuussa tapahtuvat teologiset symposiumit. Kun jokaisen symposiumin osanottajamäärä on ollut 170:stä 350:een, ei sitä valtakunnallisestikaan tarvitse hävetä. Lisäksi paikkansa ovat vakiinnuttaneet muutaman kerran lukukaudessa olevat yleisöillat. KTS:n tarkoituksena on olla teologis-yhteiskunnallinen foorumi ajatteleville ja pohtiville ihmisille. Sillä ei ole kirkkopoliittisia eikä uskonnollisia tavoitteita. Emme ole karttaneet arkoja tai vaikeitakaan aiheita.

Olen pitänyt tällaisesta työskentelystä. Pari viikkoa sitten olen kuitenkin ilmoittanut seuran hallitukselle, etten enää ole käytettävissä seuran puheenjohtajaksi tämän kevään vuosikokouksessa. Puheenjohtajaa on hyvä vaihtaa nyt, kun yksi symposium on saatu päätepiteeseen, eikä uuden suunnittelua ole vielä aloitettu. Vakaasti uskon kuitenkin, että uusi puheenjohtajakin sitoutuu hallituksen aiemmin tekemään päätökseen, että symposiumeja järjestetään myös jatkossa joka 2. vuosi.

Omasta puolestani haluan kiittää seuran hallitusta ja kaikkia yhteistyötahoja hyvästä yhteistyöstä Karjalan teologisen seuran piirissä yli kymmenen vuoden aikana.

Näiden ajatusten myötä päätän KTS:n viidennen symposiumin.